

HYVIL

Teknologia sosiaalihuollon palveluissa

Hallitusohjelman toimeenpanon eteneminen -tietofoorumi

8.12.2025

Anna Haverinen erityisasiantuntija

Pääministeri Orpon hallitusohjelman ja puoliväliriihen 3/2025 kirjaukset koskien teknologian hyödyntämistä sosiaalipalveluissa

Teknologia sosiaalipalveluissa

- Teknologian hyödyntämistä sosiaalihuollon palveluissa **voidaan lisätä** huomioiden asiakkaan tarve.
- **Kustannusvaikutus:** Esimerkiksi kotihoidon etäkäyntejä lisäämällä voidaan säästää **16,2 milj. euroa**.

Teknologian hyödyntäminen henkilöstömitoituksen laskennassa

- **Mahdollistetaan** hoivatyötä helpottavan ja potilasturvallisuutta lisäävän **teknologian**, kuten älylattioiden tai -rannekkeiden, inhimillinen hyödyntäminen **henkilöstömitoituksen laskennassa**.
- **Kustannusvaikutus - 30M€/v vuodesta 2025**

HYVIL

Hallituksen esitys 113/2025 eduskunnalle laeiksi
**sosiaalihuoltolain, ikääntyneen väestön
toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja
terveyspalveluista annetun lain** ja sosiaali- ja
terveydenhuollon **asiakasmaksuista** annetun lain
muuttamisesta

- annettu eduskunnalle 22.9.2025

Hallituksen esitys 113/2025:

Sisältää:

1. Teknologian käyttäminen asiakkaan sosiaalipalveluissa (sosiaalihuoltolaki)
2. Yleiset säännökset teknisestä valvonnasta sosiaalihuollon toimintayksiköiden yhteisissä tiloissa (sosiaalihuoltolaki)
3. läkkäiden ympärivuorokautisessa hoidossa teknologian ja teknisen valvonnan huomioon ottaminen henkilöstömitoituksen laskemisessa silloin, kun niillä on henkilöstötarvetta pienentävä vaikutus (ns. vanhuspalvelulaki)
4. asiakasmaksun periminen asiakkaan kiireelliseen avun tarpeeseen vastaamisessa käyttäen teknologista ratkaisua (asiakasmaksulaki)

HE 113/2025

SHL 3 § Määritelmät

- **uudet kohdat 8 ja 9**

8) Teknologinen ratkaisu

9) Tekninen valvonta

SHL 39 § Asiakassuunnitelma

- **uusi 3 momentti**

Asiakassuunnitelmaa laadittaessa on arvioitava, voidaanko asiakkaan palvelutarpeisiin vastata teknologisilla ratkaisuilla ottaen huomioon, mitä 47 §:ssä säädetään.

SHL uusi 47 §: Teknologiset ratkaisut sosiaalihuollon palveluissa 1/2

- Asiakkaan sosiaalipalvelun toteuttamisessa hänen toimintakykynsä, turvallisuutensa, osallisuutensa ja hyvinvointinsa tueksi käytettävien teknologisten ratkaisujen tulee soveltua käytettäväksi hänen palvelussaan ja vastata hänen tarpeisiinsa. Käyttöön otettavien teknologisten ratkaisujen soveltuvuus asiakkaan palveluihin ja toimenpiteisiin tulee arvioida hänen palvelutarvettaan arvioitaessa ja hänen asiakassuunnitelmaansa laadittaessa. Sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain 8 ja 9 §:ssä säädetään itsemääräämisoikeudesta.
- Teknologisia ratkaisuja, jotka havainnoivat asiakkaan kuvaa, ääntä, liikettä tai elintoimintoja saa käyttää hänen kodissaan ja henkilökohtaisessa asuinhuoneistossaan muualla kuin saniteettitiloissa, jos se on välttämätöntä hänen hoitonsa ja huolenpitonsa turvaamiseksi.

SHL uusi 47 §: Teknologiset ratkaisut sosiaalihuollon palveluissa 2/2

- ... teknologisen ratkaisun käyttöönotossa ja käytössä on huolehdittava siitä, että:
 - 1) asiakas on tietoinen sen käytöstä, osaa tarpeen mukaan käyttää sitä ja saa tarpeen mukaan ohjausta ja neuvontaa sen käytössä;
 - 2) teknologinen ratkaisu ei puutu asiakkaan eikä muun henkilön yksityiselämän suojaan enempää kuin asiakkaan hoidon ja huolenpidon tarve välttämättä edellyttää;
 - 3) asiakkaan oikeus inhimilliseen kohtaamiseen ja henkilökohtaiseen vuorovaikutukseen toteutuu;
 - 4) teknologinen ratkaisu toimii tarkoitustaan vastaavalla tavalla eikä vaaranna asiakasturvallisuutta.
- Teknologisen ratkaisun käytön yhteydessä tapahtuvasta asiakastietojen käsittelystä säädetään sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä annetussa laissa.

SHL uusi 48 §: Tekninen valvonta sosiaalihuollon toimintayksiköiden yhteisissä tiloissa 1/2

- Sosiaalihuollon toimintayksikön asiakkaiden yhteisessä käytössä olevissa tiloissa teknistä valvontaa saa toteuttaa silloin, kun se on tarpeen asiakkaiden terveyden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin turvaamiseksi. Tekninen valvonta tulee rajoittaa ajallisesti ja alueellisesti välttämättömään ja sen on oltava oikeasuhtaista tarkoitukseensa nähden. Teknisestä valvonnasta ja sen toteuttamistavasta on ilmoitettava näkyvällä tavalla niissä tiloissa, joissa sitä käytetään.
- Teknisen valvonnan yhteydessä tapahtuvasta asiakastietojen käsittelystä säädetään sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä annetussa laissa.

SHL uusi 48 §: Tekninen valvonta sosiaalihuollon toimintayksiköiden yhteisissä tiloissa 2/2

- Työntekijän kameravalvonnasta säädetään yksityisyyden suojasta työelämässä annetun lain (759/2004) 16 ja 17 §:ssä.
- Tässä pykälässä tarkoitettua teknistä valvontaa ei saa toteuttaa asiakkaan kodissa, henkilökohtaisessa asuinhuoneistossa tai saniteettitiloissa eikä muissa tiloissa, joiden katsotaan kuuluvan kotirauhan piiriin.

Sosiaalihuoltolain muutosten eurovaikutus (vähennetään hyvinvointialuiden rahoituksesta) **16,2M€**

VanhPL muutokset

VanhPL 16 § Asiakassuunnitelma (uusi 3 momentti)

- Asiakassuunnitelmaa laadittaessa on arvioitava, voidaanko asiakkaan palvelutarpeisiin teknologisilla ratkaisuilla ottaen huomioon, mitä sosiaalihuoltolain 47 §:ssä säädetään.

VanhPL 20 § Henkilöstö (muutettu 2 momentti)

- Sosiaalihuoltolain 21 c §:ssä tarkoitetun ympärivuorokautisen palveluasumisen toimintayksikön toteutunut henkilöstömitoitus tarkoittaa toimintayksikössä paikalla olevien välitöntä asiakastyötä tekevien tämän lain 3 a §:ssä tarkoitettujen työntekijöiden työpanosta suhteessa toimintayksikössä kolmen viikon seurantajakson aikana olevien asiakkaiden määrään. Toteutuneen henkilöstömitoituksen on aina oltava vähintään 0,6 työntekijää asiakasta kohti toimintayksikössä, jolla on yhteiset toimitilat ja oma työvuorosuunnittelu ja joka toimii yhden esimiehen alaisuudessa.

Kuitenkin, jos henkilöstömitoitus on tätä suurempi, sitä saadaan pienentää enintään 0,04 työntekijällä asiakasta kohden, mikäli toimintayksikössä on käytössä teknistä valvontaa tai asiakkaiden sosiaalipalveluissa on käytössä teknologisia ratkaisuja, joilla voidaan korvata välitöntä asiakastyötä. Välillistä työtä ei oteta huomioon henkilöstömitoituksessa.

Henkilöstömitoitusta arvioitaessa on lisäksi kuitenkin aina huomioitava, mitä edellä 1 momentissa säädetään iäkkäiden henkilöiden toimintakyvyn edellyttämästä palvelutarpeesta ja laadukkaiden palveluiden turvaamisesta.

VanhPL lisäksi

- Palveluntuottaja saa toimintayksikössä käytettävän teknisen valvonnan ja asiakkaiden palveluissa käytettävien teknologisten ratkaisujen vuoksi pienentää ympärivuorokautisen palveluasumisen henkilöstömitoitusta 20 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla ilman, että asiasta tehdään sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain (741/2023) 5 §:n 2 momentissa, 16 §:n 2 momentissa ja 21 §:ssä tarkoitettu hakemus ja päätös 31 päivään maaliskuuta 2027 saakka. Muutos on kuitenkin päivitettävä valtakunnalliseen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajien ja palveluyksikköjen rekisteriin sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain 17 §:n 1 momentissa tarkoitetulla tavalla.

Vanhuspalvelulain muutosten eurovaikutus (vähennetään hyvinvointialuiden rahoituksesta) **34,7M€**

Asiakasmaksulaki 10 e § Jatkuvasta ja säännöllisestä kotona annettavasta palvelusta perittävä maksu (uusi 8 momentti)

- Poiketen siitä, mitä tässä pykälässä säädetään, hyvinvointialue saa periä asiakkaalta kohtuullisen maksun asiakassuunnitelmaan sisältyvästä palvelusta, jolla vastataan hänen kiireelliseen avuntarpeeseensa käyttäen sosiaalihuoltolain 47 §:ssä tarkoitettua teknologista ratkaisua.

Hyvilin huomioita HE:hen sosiaali- ja terveysvaliokunnan kuulemisissa

1. Hallituksen esityksestä puuttuvat pitkälti teknologian hyödyntämiseen kannustavat elementit, joten sen vaikutukset erityisesti ikääntyneiden palveluihin ovat vähäiset
2. Hallituksen esityksen vaikutukset voivat kokonaisuudessaankin jäädä vähäisiksi sosiaalihuollossa ja -palveluissa
3. Hallituksen esityksessä ei ole huomioitu lainkaan esityksen vaikutuksia hyvinvointialueiden kustannusten lisääntymiseen (mm. investoinnit)
4. Hallituksen esitys ei sisällä turva-auttamispalvelun määrittämistä hyvinvointialueiden järjestämisvelvoitteeseen, vaikka asiakasmaksulakiin määritellään maksu asiakassuunnitelmaan sisältyvälle palvelulle, jolla vastataan asiakkaan kiireelliseen avuntarpeeseensa käyttäen sosiaalihuoltolain 47 §:ssä tarkoitettua teknologista ratkaisua. Uuden velvoitteen säätäminen hyvinvointialueille edellyttäisi sitä, että hallituksen esitys sisältäisi perusteellisen vaikutusten arvioinnin ja hyvinvointialueille tulevan uuden tehtävän edellyttämän rahoituksen.

Käsittelyn tilanne nyt 8.12.2025...

Tiedotusvälineiden mukaan...

Sote-valiokunta päätti siirtää asian käsittelyä torstaille
11.12.2025 → ei ehdi budjettilakeihin → ei tule 1.1.2026 voimaan

Suurimpana kysymyksenä perustuslailliset ongelmat (mm.
itseään määräämisoikeuden toteutuminen, kun teknologisten ratkaisujen
käyttäminen ei edellytä erillistä suostumusta)

Kiitos

Anna Haverinen
erityisasiantuntija
Anna.haverinen@hyvil.fi

HYVI
NVOINTI
ALU EYH
TI ÖV
ÄL **HYVIL** FÄ
RDS OMR
ÅDESBOL
AGET

www.hyvil.fi